

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “พาล — คนพาล”

คำว่า พาล อ่านตามภาษาบาลีว่า พา - ละ แปลว่า คนพาล โดยความหมายแล้ว คือ คนไม่ดี ผู้ประกอบด้วยบาปกรรม ผู้คิดชั่ว ทำชั่ว พุตชั่ว ผู้ไม่รู้ว่าจะอะไรคือสิ่งที่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นประโยชน์ ไม่มีศรัทธา ไม่มีศีล ไม่มีความละเอียดอ่อนกุล ไม่มีความเกรงกลัวต่ออกุศล เป็นต้น ดังข้อความจาก พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต อหิริกสูตร ว่า

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย บุคคลประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เป็นคนพาล และได้ประสบสิ่งอันไม่เป็นบุญมาก, ธรรม ๔ ประการเป็นไหน? คือ บุคคลเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ทุศีล ๑ ไม่มีหิริ ๑ ไม่มีโอตตปะ ๑ บุคคลประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้แล เป็นคนพาล และย่อมประสบสิ่งอันไม่เป็นบุญมาก”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง แสดงถึงสิ่งที่มีจริง เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก ตรงตามความเป็นจริงของธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริง และมีจริงในชีวิตประจำวัน เพราะมีแต่ธรรมเท่านั้น ที่เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่

แม้แต่ในเรื่องของ “คนพาล” แท้ที่จริงแล้ว เมื่อว่าโดยปรมาตมธรรม คนสัตว์ ไม่มี มีแต่ธรรม เพราะมีธรรมฝ่ายไม่ดีเกิดขึ้นเป็นไป จึงเรียกว่า คนพาล ส่วนใหญ่แล้ว เมื่อเป็นปุถุชน ก็ย่อมเป็นไปด้วยอำนาจของกิเลสเป็นส่วนใหญ่ อกุศลจิตจึงเกิดขึ้นมากในชีวิตประจำวัน คนพาลก็มีหลากหลายตามความเป็นไปของสภาพธรรมฝ่ายที่ไม่ดี เช่น คนพาล คือคนที่ทำบาปกรรม มี ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุตเท็จ เป็นต้น อีกนัยหนึ่งที่น่าพิจารณาคือ คนพาลคือผู้มีชีวิตอยู่สักว่าเพียงแค່หายใจเข้าออก หมายความว่าไม่ได้รู้ประโยชน์ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ไม่ได้ทำความดีในโลกนี้ และไม่รู้ประโยชน์ในโลกหน้า ไม่สะสมความดีเป็นที่พึงให้กับตนเองเลย แต่มักทำในสิ่งที่ไม่ดีเป็นปกติ ลักษณะของคนพาลอีกประการหนึ่งที่เป็นพาลอย่างยิ่ง คือเป็นผู้มีความเห็นผิดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ซึ่งเมื่อเห็นผิดแล้วก็จะทำให้เกิดผิด พุตผิด ทำผิด ตามความเห็นที่ผิด และยังชักนำผู้อื่นไปในทางที่ผิดด้วย เป็นต้น ทั้งหมดทั้งปวงไม่พ้นไปจากอกุศลธรรมเลย

สิ่งที่จะเป็นประโยชน์เกื้อกูลอย่างยิ่งคือ ในฐานะที่ยังเป็นผู้มีกิเลสอยู่ แต่ละบุคคลควรอย่างยิ่งที่จะพิจารณาตนเองอยู่เสมอว่า “เราเป็นคนพาลบ้างหรือไม่? หรือว่าไม่ได้เป็นคนพาลเลย? ตามความเป็นจริงแล้ว ขณะใดที่อกุศลจิตเกิด ขณะนั้นจะบอกว่าเป็นผู้มีปัญญา เป็นผู้ฉลาดไม่ได้เลย คนส่วนมากมักจะคิดว่า คนที่มีความชั่วมาก ๆ มีอกุศลมาก ๆ เท่านั้นที่เป็นคนพาล โดยลืมนึกไปว่า อกุศลจะมากหรือน้อยก็คือพาล (เพราะไม่รู้ความจริงว่าขณะที่อกุศลเกิด ก็ประกอบด้วยโมหะ หรืออวิชชาซึ่งเป็นความไม่รู้) เพราะฉะนั้นโลกะจะมากหรือน้อยก็คือโลกะ โทสะจะมากหรือน้อยก็คือโทสะ เมื่อเป็นเช่นนี้ แทนที่เราจะไปดูคนอื่นว่าเขาเป็นคนพาล ก็กลับมาดูตนเองว่า เราเป็นคนพาลหรือเปล่า? ขณะใดเป็นอกุศล ขณะนั้นเป็นคนพาลแน่ๆ ปกติในชีวิตประจำวัน

อกุศลจิตเกิดบ่อยมาก กล่าวได้ว่า “เป็นพาลเกือบจะทั้งวัน” นานๆ กุศลจิตถึงจะเกิด ซึ่งพอจะเป็น
บันทึกได้บ้าง แต่ก็น้อยมากถ้าเทียบกับอกุศล

ดังนั้น เรื่องของอกุศลธรรมทั้งหลายเป็นเรื่องของคนพาล ไม่ใช่เป็นเรื่องของบัณฑิต
เพราะฉะนั้น ที่บางคนคิดถึงลักษณะของคนพาลว่าเป็นลักษณะของผู้อื่น แต่ถ้ารู้ว่ขณะใดที่ตนมี
อกุศลจิต ขณะนั้นตนก็เป็นคนพาล ก็จะทำให้รังเกียจอกุศลเพิ่มขึ้น ไม่ปรารถนาที่จะให้ตนเอง
เป็นคนพาล หรือไม่ปรารถนาให้ตนเองมีอกุศลมากๆ อย่างนั้น **ไม่ควรจะคบกับอกุศล ไม่ควรเห็น
ว่า อกุศลเป็นสิ่งที่ดี**

การมีโอกาสได้ฟัง ได้ศึกษาพระธรรมตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ย่อมเป็นไปเพื่อ
ประโยชน์เกื้อกูลในชีวิตของแต่ละบุคคล ถ้าเป็นผู้ที่เข้าใจตามความเป็นจริงของกุศลและอกุศลว่า
อกุศลเป็นโทษ ให้ผลเป็นทุกข์ และเป็นสิ่งที่ควรละ ไม่ควรทำเลย ส่วนกุศลความดีทั้งหลายทั้งปวง
นั้นเป็นสิ่งที่ควรทำ แม้จะไม่มีใครเห็นก็ตาม เมื่อเข้าใจในเหตุและผลของกุศลและอกุศลแล้ว
ย่อมจะเป็นผู้มีความละเอียด มีความเกรงกลัวต่ออกุศล ไม่ประมาทในอกุศลแม้จะเล็กน้อย
ทำให้เป็นผู้ถอยกลับจากอกุศล และเพิ่มพูนกุศลในชีวิตประจำวันขัดเกลากิเลสของตนเองยิ่งๆ ขึ้นไป
นั้นย่อมหมายความว่า ทำให้ค่อยๆ ขัดเกลาความเป็นพาลให้ออกไปจากจิตของตนเองไปตามลำดับ
เพราะพาลคืออกุศลธรรมทั้งหลาย ไม่ได้อยู่ที่อื่น แต่อยู่ที่จิตของแต่ละคน นั่นเอง.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร . ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]